

UNIT 7

Community Membership

1. Responsa of R. Hayim Or Zaru'a, no. 226

What you asked regarding the community [council] that submitted claims against Reuben, [claiming that] they issued an ordinance that anyone who comes to reside with us in the city in the middle of the year must pay tax retroactively [in accordance with what] they gave at the beginning of the year. And behold, you [Reuben] came to reside in a village within the [Shabbat] limit (*tehum*), and every day you conduct business in the city like one of us – and we demand of you retroactive taxes in accordance with their ordinance. And Reuben responds, I sit under a [different] ruler, and I pay a substantial tax to him – and with this they did not assist me even one penny, and I do not have [any] business with them. And furthermore, I am beyond the outskirts of the city. And I did not conduct business in the city worth more than 10 pounds (*litrin*) at most, had I not settled accounts with my debtors, who owed me [money] previously and called for me when they came to the city. And you never warned me not to conduct business in your city. And I recall that there already were [cases of] Jews who resided in the villages all around me, under the other government, and they conducted business in the city like you, and they did not contribute anything to the tax, and they were there far longer than now (i.e. than me) – give me too this rule, like them. And the community [council] responds, the earlier ones (i.e. our predecessors) forgave them intentionally, but it is not our intention to forgive you, because every day you go with the members of your household to the synagogue, to conduct your business – and we attract attention (*yesh lanu ayin*) because of you, for you make purchases in the city, both small and large. And the community [council] claimed further against Reuben, during the year of the ordinance, you rented a house with us in the city, and you wanted to come and settle here immediately after the year of the ordinance passed. And furthermore, we appointed you to be a leader (*parnas*) with us when you would have come to the city – and in the course of this, they requested of us another tax, this too we demand. And Reuben responded, [regarding] my renting of a house in the city – I regretted that and stayed under my ruler as originally. And [regarding] this leadership – you made a condition with me, that if I did not come to reside with you by the first day of the month once the year of the ordinance had passed, that then the condition would be voided. And that is what happened, that I did not come to you. And I have no business with you, nor do you attract any

1. שו"ת מהר"ח אור זרוע, סימן רכ"ז
 על ששאלת על אודות הקהל שטענו עם ראובן שתקנו תקנה שכל מי שיבא לדור אצלנו בעיר בתוך שנה שיתן מס למפרע שנתנו בתחלת השנה. והנה באת לדור בכפר תוך תחום ובכל יום יש לך משא ומתן בעיר כאחד מאתנו ואנו תובעים ממך מס למפרע לפי תקנתם. וראובן משיב אני יושב תחת שר וולו אני נותן מס גדול ולזה לא סייעו לי אפילו פרוטה אחת. ואין לי עסק עמכם. ועוד אני חוץ לעיבור של עיר ולא היה לי משא ומתן בעיר לכל היותר נגד י' ליטריין. ואם לא שבעלי חובותי שהיו חייבים לי מקודם כשבאו לעיר שלחו אחרי ועשיתי עמהם חשבון. ולא התריתם בי מעולם שלא לישא וליתן בעירכם. ואני זוכר כבר שהיו יהודים דרים בכפרים בכל סביבותי תחת ממשלה האחרת ונשאו ונתנו כמותכם בעיר ולא נתנו כלום למס והיו לשם הרבה יותר מעתה. גם לי נתנו זה הדין כמותם. והקהל משיבים כי הראשונים מחלו להם מדעת. אנו אין דעתינו למחול לך כי בכל יום אתה הולך עם בני ביתך לבית הכנסת, לשאת עסקיך ולישא עסקיך יש לנו עין ממך שאתה קונה בעיר הן קטן הן גדול. ועוד הקהל טענו על ראובן בתוך השנה של תקנת השכרת בית אצלינו בעיר. ורצית לבא להתיישב כאן מיד כשיעבור שנת התקנה. ועוד מנינו אותך פרנס עמנו כשהיית בא לעיר, ובתוך כך שאלו מאתנו מס אחר גם זה אנו תובעים. וראובן משיב מה שהשכרתי בית בעיר מזה נתחרטתי ונשארתי תחת שר שלי כבתחלה. ומן הפרנסות הזה התניתם עמי אם לא הייתי בא לדור אצלכם ביום ר"ח כשיעבור שנת התקנה שאז הי' התנאי בטל. וכך היה שלא באתי אצלכם ואין לי עסק עמכם. וגם אין לכם שום עין ממני כי כל הגוים יודעים שאני דר בכפר שהוא של שר אחר ואינו שייך למלוכה ואתם נותנים מס למלך. ואתה מורי תאיר עינינו ותוציא לאור דיננו, כי עליך

attention because of me, for all the non-Jews know that I reside in the village of a different ruler that does not belong to the kingdom – and you give taxes to the king. And you, my teacher, enlighten us and enlighten our rule, for we have cast our hopes with you. And peace, sincerely, **Mordekhai son of R. Abraham, may he live.**

I am not worthy of your having sent [this query] to me. And it seems to me that in truth, the law regarding Reuben is that he is completely exempt, for he resides under a different ruler. And this is what we observe regarding non-Jews who reside in settlements, and presumably they too come to the city on a daily basis and purchase all their necessities and conduct business in the city just like him. Although the king levied taxes on the people of the city, the people of the town do not participate with them; and certainly not the Jews, so that they do not capitulate to the evil ones. And the king's intention is only to collect taxes from the people of the city; and if they wish, they may say to the king, So and so who resides in the village does not pay with us. So responded our teacher R. Meir [b. Barukh of Rothenburg], may his memory be a blessing, that we are not obligated to save him with our money.¹ But they should not say to the king that he conducts unspecified business in the city, rather [that his business is worth only] 10 pounds, thus they do not attract any attention (*she-ein lahem shum ayin*) on account of him. And what he does there to settle accounts with debtors to whom he lent previously – for this it does not seem [appropriate] to obligate him at all. And even if the people of the settlement would want to protest this matter, it would seem that they cannot, for it is no worse than that case in [the Talmudic chapter] *Lo Yahfor*, where he [i.e. the sage Ravina] said “they came from outside [the town] and the sold to [people from] outside [the town].”² And even those 10 pounds that he lent in the city, if he only lent on a market day, the people of the city cannot prevent it as long as he did not lend to the people of the city, which [we learn] from that very passage in *Lo Yahfor*. And it seems that he may even lend to the people of the city, and obviously to the non-Jews who come on the market day and sell [their wares] even to the people of the city. And this is the law of the kingdom, and like the leniencies of *Lo Yahfor*, we have not found that they obligated them to partake of the burden. And it seems, in my humble opinion, that he is not obligated to pay with them, and they can say, So and so who resides in the village does not pay. And regarding the rental of the house and [his] appointment as *parnas*, it seems that [his] response is truthful, and there is no need to clarify [further]. This is the opinion of **Hayim, son of the master R. Isaac, may he rest in Eden.**

השלכנו יהבנו. ושלום כחשק **מרדכי בר' אברהם שיחיה.**

אני איני כדאי ששלחתם לי! ונראה בעיני שאמת דינו של ראובן שפטור לגמרי, כיון שדר תחת שר אחר. וכן אנו רואים בגוים שדרין ביישובן ומסתמא גם הם באים לעיר בכל יום וקונים כל צרכיהם ונושאים ונותנים בעיר כמוהו. אעפ"י שהמלך שאל מס מבני העיר אין משתפין בני הכפר עמהם כ"ש היהודים שלא ימירו לרשעים. ודעת המלך אינו כי אם ליטול מס מבני העיר. ואם הם רוצים יכולים לומר למלך פלוני הדר בכפר אינו נותן עמנו כך השיב לנו מורינו ה"ר מאיר זצ"ל כי אנו חייבים להציל ממונינו. אבל לא יאמרו למלך שנושא ונותן בעיר סתם כי אם י' ליטרא. ונמצא שאין להם שום עין מחמתו. ומה שעושה שם חשבון עם בעלי חובות שהלוה להם מקודם בזה נראה שאין לחייבו כלל. וגם אם בעלי היישוב היו רוצים דבר זה למחות נראה שאין יכולים. דלא גרע מההיא דלא יחפור דאמר מעלמא אתו ולעלמא ליזבנו. אפילו אותן י' ליטרין שהלוה בעיר אם לא הלוה כי אם ביום שוק אין בני העיר יכולין לעכב. ובלבד שלא ילוה לבני העיר מההיא גופא דלא יחפור. ואפילו לבני העיר נראה שיכול להלוות ק"ו לגוים שבאים ביום שוק ומוכרים אפילו לבני העיר ודינא דמלכותא הוא וכנהו דקולאי דלא יחפור לא מצינו שחייבום לישא עמהם בעול. ונראה לפי עניות דעתי שאינו חייב ליתן עמהם. והם יכולים לומר פלוני הדר בכפר אינו נותן. ומשכירות הבית ומינוי פרנס נראה שתשובה אמת. ואין צריך לברר כ"ד **חיים בן הרב ר' יצחק נ"ע.**

* Hebrew text follows Menahem Avitan, ed., *Responsa of R. Hayim b. Isaac Or Zaru'a* (Hebrew) (Jerusalem, 2002), with minor emendations. English translation by Rachel Furst.

¹ Text has been amended in accordance with the suggestion of M. Avitan.

² BT BB 22a. When the townspeople protested the activities of foreign merchants, the sage Ravina ruled that their sales in the town were permissible because they were conducted with visitors rather than locals.

We do not obligate any person on account of attention [that he may attract] (*me-taam ayin*), as Rabbenu [Jacob] Tam, may the memory of the righteous be a blessing, responded. For even from the lender's portion, one does not pay according to the law, except that the people of the city can say to the king, So and so has in his hand [property] that belongs to others. And so it seems from the language of R. Eleazar b. Joel Ha-Levi, who wrote in the name of Rabbenu Tam, 'and if he participates in the tax (*kharga*)'³ – if he wants to participate in the tax. What does it mean if he wants to? Need he not participate in the tax [even] against his will? Rather, surely by law he is not obligated to pay with them, as he does not want to reside with them. And so we learn [there in chapter *Lo Yahfor*] from those wool sellers to whom Rav Kahana said 'the law is that they may prevent you [from selling your wares]'⁴ – it is necessary to interpret, according to Rabbenu Tam, may the memory of the righteous be a blessing, that they did not want to pay [taxes] with them. And furthermore, if we want to go in accordance with the attention (*ahar ha-ayin*) – if so, from the pledges, we will not give. And what our teacher, the master, R. Mordekhai wrote, that in Speyer and Regensburg they rule that one is obligated to pay [taxes] from what one lent in their city after [receiving] a warning – I do not know the reason for this. For if [it is] so, we do not find what Rabbenu Tam, may the memory of the righteous be a blessing, interpreted, 'and if he wants to participate in the tax' – for he must participate in the tax [even against] his will because they warned him. And [the possibility that] he is in violation of troubling the court does not seem [correct] at all, for they could prevent him. For all these reasons, it seems that on account of attention (*me-shum ayin*) we do not obligate him, as long as the *Kahal* can say to the king, So and so does business in our city, but he does not pay [taxes] with us. But charity and guests and other burdens of the city he is obligated to pay with them on the basis of what he lent in the city. For in these [things] what they say to the king is not corrective. In conclusion, it seems to me, as you wrote, that R. Isaac [of Dampiere], may the memory of the righteous be a blessing, responded that in practice, he did not want to obligate [such a person to participate in taxes] but did want [such] a person to pay a tithe from what he earned in their city to their coffers.

Translation: Rachel Furst

³ BT BB 21b. According to the sage Rav Huna son of Rav Joshua the resident of a particular town can prevent a non-resident from establishing a business similar to his own in that location – unless the non-resident pays taxes in the town where he wants to establish his business, in which case, the local merchant does not take priority.

⁴ BT BB 22a. The sage Rav Kahana ruled that local merchants were justified in protesting the business activities of foreign wool sellers in their town; those foreigners who came to collect debts were permitted to conduct only as much business as was necessary to sustain a minimal stay.

מטעם עין אין לחייב שום אדם כמו שהשיב ר"ת זצ"ל. דאפילו מחלק המלוה אין ליתן מן הדין רק שבני העיר יכולים לומר למלך פלוני יש בידו משל אחרים. וכן משמע מלשון ראבי"ה שכתב בשם ר"ת ואי שייך בכרגא אם רוצה להיות שייך בכרגא. מהו אם רוצה והלא על כרחו צריך להיות שייך עמהם בכרגא? אלא וודאי מן הדין אינו חייב ליתן עמהם, כיון שאינו רוצה לדור עמהם. וכן משמע מהנהו עמוראי דאמר להו רב כהנא (ב"ב כ"ב א') דינא הוא דמעכבי עליינו. וע"כ פ"י שלא רצו ליתן עמהם לפי דברי ר"ת זצ"ל. ועוד אם באנו לילך אחר העין א"כ מן הפקדונות לא ניתן. ומה שכתב מורינו הרב ר' מרדכי שדנים בשפירא ובריגנשפורק שממה שהלווה בעירם אחר התראה שמזה צריך ליתן טעם לדבר לא ידעתי? שאם כן לא משכחת מה שפ"י בכרגא כיון שהתרו בו והוא עובר משום דאטרחנהו לב"ד אין נראה כלל דמצו לעכובי עליה. מכל הני טעמי נראה דמשום עין אין לחייבו כי אם שהקהל יכולים לומר למלך פלוני נושא ונותן בעירנו ואינו נותן עמנו. אבל צדקה ואורחים ושאר עול העיר חייב ליתן עמהם ממה שהלווה בעירם. כי בזה אין תקנה במה שיאמרו למלך. סוף דבר נראה לי כמו שכתבת שהשיב ר"י זצ"ל שבשעת מעשה לא רצה לחייב כי אם ליתן מעשר ממה שמרוויח בעירם לקצבתם.